Ч. 204. Чернівцї, недїля 15. (26.) вересня 1897 року. Рочник XIII.

ЧАСОПИСЬ для руских родин. Виходить щодня кромі днїв по недїлях і сьвятах.

БУКОВИНА

Редакция і адміністрация в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. Передплата 10 зр.

Гадки о суспільній дїяльности.

(Ідеальні жаданя від суспільного дїяча і доконче потрібні услівя для суспільної дїяльности).

III.

Дальше Кареєв каже:

Коли ми говоримо о ідеальних жаданях, які суспільність може ставити до своїх дїятелїв, ми не повинні дальше мати на увазї лише дану суспільність, що жиє в тім а тім часї і на означенім місци. Дана суспільність може бути така нерозвита і тупа, що сама ідея суспільної дїяльности, як чогось відмінного від „фахового занятя,“ буде їй ненавистна, буде їй здавати ся „пханем носа до чужого проса“ або „нарушенем суспільного порядку.“ Або, противно, суспільність, нарід, можуть бути нерозумні і грубі і жадати, щоби суспільний дїятель доконче був крикливий і бурливий, безцеремонний і нагальний, а коли ти робиш свою роботу так, як того після твого пересьвідченя жадають інтереси суспільности, добро народа, а не так, щоби подобати ся товпі, то тебе назвуть зрадником і ворогом народа, причім люди, що до вподоби товпі, станутъ єї любимцями, хоч би они зле розуміли річ і робили нерозумно.

Було би однак сумно, як би жаданя суспільностий, що були і нинї суть, можна все лиш характеризувати, як такі нерозумні. В давні часи люди своїх найлїпших дїятелїв суспільних називали півбогами, сьвятими, мучениками і т. п., складали про них леґенди і ширили їх славу. Всї ті півбожки, сьвяті і мученики були нїчим иньшим, лише суспільними дїячами, що служили правдї і жертвували ся, так як і в нинїшні часи, за нарід, за віру, за свої пересьвідченя і т. п. Але все і всюди у них цїнили не форму, а саму істоту їх дїяльности. В часї гоненя християн занадто горячі молодцї дорікали старцям, що они прожили довгий вік без нїяких переслїдувань за своє християньство; на їх думку треба було всюди виступати явно, як християнин, хоч би прийшло ся за то терпіти. Старцї махали головою і не радили так молодцям робити. І виходило потім, що богато з тих молодцїв зі страху перед муками відрікало ся Христа, коли-ж на старших прийшла черга, ті вмирали з рук катів без страху. Вся річ була в істотї, в розуміню християньства, а не в тім, що могло бути, а могло й не бути, т. є. не в мучеництві. Хто ставить форму висше змісту, тому потрібний факт такий, аби єго всї бачили і подивляли. Виходить з того, що не лише треба жаданя суспільности брати критично, але треба брати на увагу і реальні обставини даної суспільности, щоби наша дїяльність не була лише наслїдованем загально принятої, хоч би й не відповідної вже форми, лише щоби походила з обставин часу і місця.

Суспільність може ще жадати від своїх дїятелїв, щоби они не накидували їй насильно того, що було би противне праву кождого поодинокого чоловіка бути паном своєї думки і свого пересьвідченя, бути господарем своїх занять і розривок. На сьвітї є лиш одна форма, що має власть над людьми, а то держава. Давнїйші держави признавали собі безоглядне право розпоряджати ся людьми, „підданими.“ Теперішні держави дають людям свободу, звісно, до означених границь; а та свобода відповідно до розвою держави і народів може рости. Звісні такі види личної свободи, як свобода совісти, свобода думки і слова, печати, зборів і товариств, котрі в більшій або меншій мірі признають ся всїми передовими законодавствами. Коли-ж після теперішного духа часу і законів правительства і другі державні власти мусять поважати права людини і суспільности, то тим більше суспільний дїятель, хоч би він сам був представителем державної власти, не має права на насильство. На приклад на насильство в справах релїґії. (Тому то однаково неморальне було поступоване поган, коли ті, маючи власть, переслїдували християн, як і християн, коли ті переслїдували поган). Насильного накидуваня суспільности форм, несимпатичних, противних їй, — нїчим не можна оправдати. Вся мудрість державних мужів і суспільних дїятелїв повинна лежати в тім, щоби они вміли пізнати дїйстні потреби суспільности, чого она хоче і що може приняти, що дасть ся зробити в даних обставинах економічних і культурних, социяльних і полїтичних, щоби суспільности не накинути насилу того, що їй не по души, не по силам і не по средствам. Так коли власть видає нові закони, то в нормальних відносинах она сповняє лише свій обовязок, полагоджуючи дозрілу потребу суспільности, а не накидає того, що їй противне.

---

7)

Некультурна.

НОВЕЛЯ

Ольги Кобилянської.

(Дальше.)

За тиждень вернув.

Звідки? Не знає. Не питає. Вже она для него серця не має і жде лише, щоби проклін достиг єго.

— Добрий вечер...

— Добрий вечер.

І більше нїчо. Ходить по хатї — нї, вже шкутильгає з палицею, шукає собі подїйки, а до него як би води в рот набрала.

— Параско, не маєш що їсти? — питає він, а самий кидає ся зморений на постїль.

— Їж, щось наварив собі! — каже она єму.

І лежить він, лежить... а відтак як зачне плакати! гудїв, як пострілений вовк. А она нїчо: плач — гадає собі — доки не загасиш пекла під собою: вже я для тебе серця не маю!

Цїлу ніч переплакав він. І на другу днину плакав. Ходив, збирав своє шмате, наколов їй дров — а все плаче. Скінчила ся днина. В вечер каже:

— Параско, я йду до Дорної-Ватри на роботу до трачки; бувай здорова!

— Ідїть здорові — она єму. — Най вам Бог помагає!

І пішов.

Як пішов, так не вернув і до сегоднїшної днини.

— Що-ж з ним стало ся, Параско?

— Та що! — відповіла — не пішов до Дорної! Обікрав тут одного жида, таки того, де захопили з Теклею пити, тай утїк до Молдави. Утїкаючи зломив руку і протратив всї гроші. — Так тобі Бог дав, сказала я, коли се почула, — дав Бог за мене. Ти менї ногу зломив, а Бог тобі руку! — Стара Малина, єго мама, плакала тай казала, що він калїка на віки і ходить по жебрах! Ну, але так хотїв.

— Ой, Параско, ви й не знали, кого мали в себе! — каже панї. — Ще був би вас коли вбив!

Она похитала головою тай усьміхнула ся.

— Та що був би в мене взяв? Я бідна, а моє тїло не був би обміняв на гроші. Заким би мене був вбив, я була би єго удушила. Не бою ся! — сказала.

— Не боїте ся! а все-ж таки — от, і здурив вас, і ногу вам збавив.

— Ну — каже она, здвигаючи плечима, — се може і судїльницї так усудили. З-за мене покарав єго Бог. Через одно є друге.

— А з Теклею як? Не помирили ся?

Она сплюнула і почала знов люльку набивати.

— Та що мала я з нею робити? Присунула ся знов до мене, заговорила, а я і приймила знов у хату. Сестра, хоть як, чи лиха, чи добра, а все сестра. Жию з нею про людске око, аби не говорили, але серця для неї більше не маю. За тиждень в тоту саму днину, що я єї мала вбити, взяла она темну дитину — три роки дївчинка — до себе за свою. Видко, гризло єї сумлїнє за мене або може дав їй Бог сон, взяти сироту до себе. Тай добре зробила она, що послухала Божої волї, може прийде їй за те яка парть на тамтім сьвітї. — А оно слїпеньке таке, сьміє ся до неї; бідне таке, що... ей Боже! все нїби пряде з нею враз...

— А відтак ви вже від тої пори самі жиєте, Параско?

— Та нїби сама, — сказала. Одного разу приняла я була ще одного майстра до себе, також Волоха. Нї молодий, нї старий — вдовець; приняла єго в хату, гадаю, буде добрий, буде і

Все-ж те, що доси сказано, мало на цїли виказати *загальний принцип*, на якім може основувати суспільність свої жаданя до суспільних дїятелїв. *Принцип такий: анї суспільність не може насилу жадати від свого дїятеля такого поступованя, з яким не годить ся нї его ум нї его моральне чуте, анї суспільний дїятель не може того самого жадати від суспільности.*

До кождої практичної роботи потрібно підготовленя. Суспільна дїяльність — то є практична робота, і она також потребує великого теоретичного підготовленя. Як годї лїчити людий або ставити великі мости без попередної науки, так годї й робити для суспільности, не приготовившись до того. Найлучша школа для суспільного дїятеля — то само житє, що дає досьвід, і наука, що дає потрібне знанє. В школї житя можна, розуміє ся, навчити ся лише тодї, коли до тої школи ходить ся, бере ся участь в житю. Очивидно з тої школи треба нагнати всякий фанатизм, доґматизм і деспотизм, — інакше з неї хісна мало. Треба уладити розумно і самі відносини житя, аби ми з него могли богато навчити ся. А то, коли само житє нерозумне, то оно радше ломить молодих кандидатів на суспільних дїятелїв. Богато-ж мали ми молодїжи, на котру покладали великі надії, а з неї нїчо не вийшло; щезла так, як би єї не було. То житє зломило їх тому, що, бажаючи робити, они приносили до того з собою лише молодечий жар і чисте серце, а не мали научного підготовленя. Горяча вдача минає ся і, коли житя суспільности не пояснює нам наука, то ми й відвертаємо ся від него. Винні в тім і теперішні школи, що виховують докторів і інжінерів, сьвящеників і учителїв, адвокатів і урядників, але не виховують л ю д и й. А научне підготовленє повинно виховувати не консерватистів або радикалів, не лїбералів або социялїстів, не націоналїстів або космополїтів. не народників або марксистів, а знаючих і чесних дїятелїв, що не приймали би готові формулки, а могли самі рішати суспільні питаня самостійно і свобідно, з повним розумінєм і з глубоким пересьвідченєм.

Інакше годї розуміти задачі вихованя і научного підготовленя до житя. Коли до лїкаря приходить хорий, то лїкар дає єму таку або сяку раду, маючи на увазї лише здоровлє хорого, а зовсїм не питаючи, чи то чоловік потрібний чи непотрібний на сьвітї. Здоровлє хорого само є для лїкаря цїлию, а не способом для осягненя иньшої цїли. Не інакше стоїть дїло і з наукою, з осьвітою. „Пациєнт“ приходить за знанєм і розумінєм; і се знанє і розумінє треба мати передовсїм на увазї, бо оно само про себе є цїль. З партийної точки погляду, бути може, і можна би собі бажати, аби наука і осьвіта були, як кажуть, тенденцийні, але того можна собі бажати іменно лише з узкопартийного погляду. Партиї, пересьвідчені о своїй правотї, не будуть бояти ся свобідного розслїджуваня правди. Розуміє ся, наука не може вважати всї партиї однаково правими, але нехай кождий сам розбирає всї спори після свого знаня, розуміня і совісти т. є на научних даних і научною методою. Наука не може пошкодити нїякій суспільности анї партиї, лише помогти може. І лише та партия стоїть найвисше, що не вважає науку і осьвіту за свою служницю, а за союзницю, що має свої власні закони. Не партиї а наука повинна бути авторітетом для суспільности.

Тому від суспільних дїятелїв треба жадати загального умового і морального розвою; поважаня для личности і змаганя до загального добра; інтересу суспільного (аби не брав усе особисто); етичного і социольоґічного образованя; історичного також і осібного знаня специяльних наук, що потрібні до специяльної дїяльности; сьвідомого вибору напряму дїяльности і чувства одвічальности за свої поступки.

(*Наші замітки.*) До тих слів Кареєва ми не маємо що богато додавати з уваги на Русинів. Вкажемо лише на то, що у нас справдї цїнить ся трохи чи не висше форма суспільної дїяльности як зміст. Послїдні вибори до ради державної найбільше стали голосні через кров і арешти, так як би вся річ була в тім, щоби застромити ся на жандармский баґнет і доконче дістати ся до Іванової хати, а не в самих виборах. Сей внїшний факт мучеництва заімпонував Русинам найбільше і мученики стали славні, хоч прецї і тим, що не лїзли на баґнети і не пхали ся до арешту, не можна відмовити бажаня помогти добрій справі. Форма Русинам незвичайно імпонує і то наша слабість.

Тепер, як кажуть, в Галичинї руска суспільність незвичайно вдоволена, що вдало ся Романчукови і Дїдицкому зближити народовцїв і москвофілів до себе. Єсть нїби якась „згода.“ Нарід вдоволив ся самою простою формою, бо як би став глядати змісту тої згоди, то зараз і вся мрія про згоду пропала би. Тут порівнанє Кареєва про лїкаря і пациєнта дуже пригідне. Русинам не йде о здоровлє суспільности, оно не є для них самою цїлию; они раді, коли два вороги домашні і інвалїди на голову для форми зійдуть ся вимахувати кулаком Полякам і правительству. Оба они калїки, оба повинні ратувати свою розбиту голову або поломані ноги, але що то Русинів обходить? Головна річ в тім, що є „формальна“ згода і чотири кулаки а не два.

Школа житя, в якій радить Кареєв учити ся суспільним дїятелям, у н а с незвичайно погана. Коли не йдеш до неї, хоч з простим „хлопским“ розумом в голові, то там тобі буде й амінь! Станеш вправдї партийним „патріотом“ і будеш тїшити ся всїлякими ф о р м а м и патріотизму, але тільки й всего. Накинуть тобі готові доґмати, а ти, коли хоч, вір, а коли нї, то забирай ся. Ти маєш в се і те, і в трете і четверте вірити, о тім і сїм не сумнївати ся, тих можеш брати на гоцки а тих нї — от і все! А хочеш ти брати все на розум, то звісно, зі шко-

---

єму добре; а заграє лихом, найдуть ся двері в хатї!

— Як ви можете нї з сего нї з того приймати до собе чужого чоловіка в хату? — спитала панї з переляком. -- І не страшно вам? Сама однїська жінка, як ви, а й не моцна вже така...

Єї очи запалали і веселий усьміх пробіг єї лицем.

— Гей, гей, саміська жінка! або я в парі прийшла на сьвіт, щоб сама бояла ся? — відповіла. — Хто був зо мною, як ішла я за Юрія? Знала я его? Прийшов, а я пішла. Тай тогди таки ще і не знала, чи злюблю в него... пішла! Мала щастя. Менї нїколи не страшно. Так менї Бог дає, що не бою ся, все гадаю: що має бути, буде.

— Ну, і що-ж з майстром?

— Нїчо. Один час добре. Рано йде на роботу, приходить в вечер. В вечер налагодить менї дров... помагає коло роботи і в хатї і по надвірку, ну, добре. Гадаю, буду мати на кого хату лишити, як умру! Але оно завернуло ся на иньше. Почав приходити пяний. І раз, і другий, і третїй. Виджу, зле! В ночи не спить, а гуторить аж ляк збирає. Встає, кричить, баламутить, знов лягає, знов встає... ей Боже! він на постелї, а я в кутї на лавицї коло дверий, скулю ся... не сплю цїлими ночами. А Бог все такий сон дає:

— Ще заріже тебе!

— Що робити? — гадаю. Відшукала мене біда тай розжила ся, бодай сконала! Журю ся, не сплю, а він своє. І не досить єму того, нї; він — ну... починає менї голову вітряками бити. Тогди я розлютила ся, що і не бачив мене таку, показала єму, з якого я роду тай відфурнула з хати! Щось з тиждень приходив ще в вечер, добував ся до хати, ковтав до дверий, але я не відчиняла. Розковтало би тобі голову! гадаю собі, тай і не рушаю сь зпід печі. Що менї за причина тримати тебе в хатї, як ти менї не до вподоби? Нема людий на сьвітї? Звікую і сама, а не схочу... не журю ся, що не найду; найду!

Забрав ся.

І здибує він мене нераз то тут, то там, трактує тютюном і все менї говорить:

— Лелїчко — каже — дуже мене за вами серце болить!

А я відказую: — Вас, бадіко, за мною серце болить, а мене за вами серце не болить! — Тай так. Тепер я знов сама. Жию, як приходить, часом добре, часом зле; як що час наднесе — вибраного нема. І як вже є, а щастя таки в мене є. На тютюн в мене все є; хотьби ґрейцар, хотьби два, а є!

— Ет щастє! — закинула панї з нетаєним глумом в голосї.

Она глянула на паню своїми мудрими живими очима.

— Як кому яке попаде ся! — сказала. — Сумувати, не сумую, бо не дав Бог за чим сумувати тай і не вдала-б то. Що загадаю, зроблю. Їсти маю що... весело менї... добре менї, а може буде ще лїпше! Вже один мошняґ*) казав менї, що при менї дуже велике щастє. Ще як Юрій жив.

Одної днини збирали ми вишнї. В суботу. Я на дереві — Юрій на земли; збирає, що впаде. Надходить мошняґ — просить що небудь. „Винеси єму миску муки!“ каже менї Юрій. — Я махнула на долину, винесла.

— Ну, каже він — вже як ти така милосерна, що пожалувала мене, то занеси се вже і до моєї хати; она не далеко звідси. За те вичитаю тобі з мого письма, яка в тебе доля.

Я віднесла, а він витяг з скринчини грубу книжку, стару таку, тай вичитав. Вичитав все, як було і що мало ще бути. Що я не звідси, і за Юрія, і за слабість з чого і все, все...

— В тебе — каже таке щастє, що не покине тебе нїколи. В душу поклав тобі Бог твоє щастє, щоб не могло тебе нїколи покинути; і так стоїть тобі до смерти: Щастє, веселість, радість. Смутку нема. Вікуй здорова!

— Тому я кажу, що в мене щастє є.

По легкій задумі сказала: „Трафить ся менї щось добре, аби було на кого хату лишити, і аби було до лиця — прийму. Не трафить ся, лишу ся на божу волю.

— Беріть сестру до себе!

— Сестру?... ей Боже! вже тогди я би без сьвічки вмерла. Нї, до неї мене не тягне. Буду сама. Сонце до моєї хати впаде!

---

*) По волоски „дїд“, або „дуже старий чоловік“.

ли житя не втікай, але приготов ся добре, аби не зійти на патріота від наради такого, яких у нас тисячами. Бажане, обходити на другий рік відроджене галицкої Руси спільно з москвофілами, могло лише зродити ся в такій суспільности, як наша, що їй іде о форму, а не о зміст. Так от і виходить знов нова потреба: вчити нарід брати критично кожду справу.

В рускій школї житя не можна навчити ся, як треба жити; в нїй лиш, при критичнім розумі, можна навчити ся, як не треба жити. Нехай се може і занадто загально сказано, але в головних своїх обявах руске житє не інакше.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 25. вересня 1897.

Стан здоровля Є. Ем. кардинала Сильвестра Сембратовича можна вже тепер назвати добрим. Запалене з лївих легких уступило, а тепло тїла вже нормальне.

Конкурс розписаний на посаду помічного учителя при народній школї в Шербівцях, серетского повіту, з рускою і нїмецкою викладовою мовою. Подавати треба до 15-го жовтня с. р.

Збори філїї „Рускої Школи“ в Кіцмани, що відбули ся 19. с. м. в Суховерхові, випали дуже добре. На 78 членів явило ся 54. Надучитель Віктор Івасюк мав відчит на тему: „Яким способом можуть учителї скріпити в собі сьвідомість становує.“ Більша часть присутних членів брала живу участь в дебатї над виголошеним рефератом. Відтак ухвалено заняти ся заснованем стіпендиї для учеників школи рільничої в Кіцмани з нагоди ювілею цїсарского і впровадженя в житє стіпендиї ім Ом. Поповича. На остаток ухвалено слїдуючу резолюцию: „Учителї присутні на зборах кіцманьскої філїї тов. „Руска Школа“ дня 19. с. м. в Суховерхові заявляють в імени своїм і всїх правдолюбивих товаришів обурене по поводу злобних клевет, поміщених в ґазетах „Buk. Post,“ „Buk. Rundschau“ і „Бук. Вѣдомости“ з нагоди сегорічної повітової конференциї на вп. пп. інспекторів Ом. Поповича і Іл. Стратичука, завіряючи обох пп. інспекторів о своїм найщирійшім глибокім поважаню. Заразом заявляють, що уважають своїм патріотичним обовязком, жертвувати по можности на руско-народні цїли, що і на будуче радо чинити будуть. На остаток просять головний видїл „Рускої Школи“ в Чернівцях, щоби починив відповідні кроки в цїли знесеня примусу передплачуваня „Buk. päd. Blätter,“ котрі не тілько що не подають рускому учительству нїякої поживи, але ще й підозрівають та обезчещують єго.“ — Так ото розпочала кіцманьска філїя „Рускої Школи“ свою дїяльність, а небавом скличе, як зачуваємо, й черновецка філїя збори своїх членів. Доконче-б і вижницкій пробудити ся. Обовязком голови сеї філїї, що переносить ся в иньший повіт, було би доконче скликати головні збори філїї задля вибору нового видїлу, а то тим більше, що й заступник голови перейшов з вижницкого в сторожинецкий, де, надїємо ся збере небавом учителїв-Русинів і заложить становецку філїю „Рускої Школи.“

Справа посла Шаєра здає ся, ще не полагоджена. На інтервенцию презеса Кола польского пос. Яворского президент палати запитав мінїстра судівництва Ґляйспаха, чи Шаєр в наслїдок уласкавленя цїсарем задержав свій посольский мандат, чи може треба би виписати поновний вибір. Коли мінїстер і визначні правники парляментарної більшости згодили ся на першу альтернативу, запрошено Шаєра до участи в нарадах парляменту. По закінченю першого засїданя ждав Шаєр, 38-лїтний селянин, на пос. Яворского і подякувавши за інтервенциї поцїлував 72-лїтного старика в руку. До Kurjer-a Lwowsk-ого доносять, що ся сцена була обурююча. Певна річ є, що сю справу піднесуть з правничого боку ще в парляментї.

Православна парохія у Відни від тепер на підставі найвисшого розпорядженя цїсарского належить до православної епархії в Задарі. В наслїдок того прибув в пятницю впр. епископ др. Никодим Мілаш до Відня, щоби відбути першу канонїчну візитацию тої парохії, найновійшої в своїй диецезиї. В недїлю відбуде ся торжественне богослужене, а вечером бенкет, котрий устроює осібний комітет, який зложив ся з православних парохіян віденьских.

Не хотять бути сьвящениками. При львівскій руско-католицкій духовній семинариї опорожнені сего року 36 місць. Ректорат виписав конкурс, але доси зголосило ся ледви 8 кандидатів; з станїславівскої епархії, до котрої належить Буковина, зголосило ся всего лиш 3, з котрих лише один має матуру. Видко, лихе материяльне положене руско-католицких сьвящеників відстрашує молодих людий від того тяжкого заводу і они шукають занятя на більше поплатних полях. Чи треба ще лїпшого Wink mit dem Zaunpfahl?

Новий замах доконано минувшого тижня на президента Мехика Діяца. Виновник замаху Аґгоуо, оскілько здає ся, є чоловік умислово хорий, — бо передер ся до президента через кордон жовнїрів і хотїв єго повалити на землю ударом кулака в груди. Не мав при собі нї ножа нї револьвера. Очивидно, що виновника сховано зараз до вязниці, але тої самої ночи вдерла ся товпа народу до вязниці і убила єго палицями і пястуками на смерть. Є се доказом незвичайної популярности президента, але заразом і дикого варварства, яке панує в столици мехиканьскої републики.

У страха великі очи. Орґан Шенерера „Ostdeutsche Rundschau“ бачить вже упадок Нїмцїв в Тироли, а то через — Чехів! В різній постатї заходять они туди і „занечищують“ кров нїмецку, поселяючи ся там і вступаючи в подружя. В самім Інсбруку послїдний спис людности виказав більше Чехів, як Італїянцїв. Отже крім в краях судетских простерли ся вже Чехи в обох Австриях, а тепер заходять вже до щиро-нїмецкого Тиролю! Видко, Тироль кам они до вподоби.

З жидівско-нїмецкої школи народної в Чернівцях. Директора тої школи Л. Г. Бальтінестера спенсіоновано, а учителя міскої народної школи Кароля Дубиньского іменовано тимчасовим надучителем. Окрім того катал признав обом найстаршим учителям при згаданій школї Кравсгарови і Штайнгавзови службові додатки річно по 120 зр.

Буря і град. В середу пополудни о $^1/_4$3 год. навістила громади Бояни, Легучени-Тевтулуй, Ґоґолину, Слободзїю-Раранче і Новоселицю, черновецкого повіту, страшна буря. З скоростию невиденого наступила катастрофа. Нараз стало темно і з глухим гуком настала велика буря, по котрій слїдував град, завбільшки лїсового оріха. Град падав всего 4 мінути, але той час вистарчав, щоби знищити кукурудзу, що ще десь-не-десь стоїть на поли. Опісля через 6 мінут тревала злива, немов хмаролом. Відтак перестала буря і злива, а ясне сонце осьвітило білі мов від снїгу поля. Буря наробила великої шкоди; з богатьох хатів і стодолів зірвала покрите. В Новоселици, де була буря і злива без граду, остали будинок для зелїзничих урядників, почта і уряд цловий без даху, о 4000 метрів далеко найшли величезні, 20 метрів довгі кусні бляхи на поли. Стирти зірвані, сїно і збіже порозсипуване. Про деякі стирти й слїд загинув. Богато возів, на котрих селяни везли кукурудзу до дому, поперевертало. Пароха з Боян Звинявского перевернуло враз із фірою, причім він тяжко потовк ся. Всї шиби, що лежать на полудневий захід, повибивані; а навіть деякі одвірки поломані. Шкоду обчисляють на кілька тисячів зр.

Буря на морю. На індийскім океанї біля острова Сокотори розбила буря два кораблї, а з ними велике число осіб. В подрібности річ мала ся так: Росийский корабель охотничої фльоти „Саратов“, підпливши до анґлїйского корабля „Аден“, довідав ся, що недалеко Сокатори затонув пасажирский корабель, власність Адену, разом з пасажирами і товарами. Капітан корабля „Саратов“ удав ся сейчас на місце катастрофи, борючись з величезними бовванами, що кидали кораблем як лупиною оріха. Коли приїхали на місце, бісилась страшенна буря. Вид був перераженючий. Море було скрізь покрите кусниками дощок, бальків, маштів і т. д. Під'їхати до острова було годї, бо підводні скелї грозили розбитем корабля. З „Саратова“ побачено нараз якийсь корабель, ідучий їм на стрічу, а з саду в темряві виднїли машти иньшого корабля, що лежав боком. Корабель мав два комини і чотири машти. Комин і передний машт поломані. Филї перекидали ся тим кораблем і що хвилї затопляли єго. Море було до сеї степени розколисане, що на покладї „Саратова“ всїх перевертало, а бовванн, що впадали на корабель, не давали нїкому удержати ся на ногах. Корабель, наближаючий ся до „Саратова“, давав знати сиґналами що богато пасажирів з затопленого корабля забрав на свій поклад, але самого корабля не міг уратувати. Той розбитий корабель представляв лупичу, котру розгукані филї що хвилї заливали водою то виносили знов на верх. З 91 пасажирів уратувало ся лиш 9, а то в сей спосіб, що привязали ся линвами до маштів. Иньші пішли на дно. Капітан корабля, скоро лише филї загнали єго на скелї, велїв спустити ратункові човна і посадив на них людий, кілько лиш змістило ся, в надії, що нещасні зможуть ще дістати ся до берега. Але стало ся инакше. Кождий човен розбили филї на тріски, а пасажири найшли смерть в глубинї. Двайцять пасажирів, що лишили ся на кораблї, перейшли страшні муки. Два дни перебули они на маштах о голодї, без води. Декотрі стратили силу і потопили ся. Девятьох лишило ся при житю, але чотири з них збожеволїли. Що стало ся з першим кораблем, по котрім остали лиш кусники дощок і маштів, і з пасажирами, що на нїм їхали, сего нїхто не бачив. Річ лише та певна, що всьо спочило на днї моря.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 25-го вересня 1897 року.

Відень. В парляментарних кругах говорять, що ґр. Баденї мав з нїмецко-національним послом Вольфом поєдинок на пістолети, причім Баденї ранений в праву руку. Причиною поєдинку були обиджаючі слова, які кликнув той посол до Баденїого на четверковім засїданю.

І доси она ще сама.

Ґаздує, вештає ся по своїй хатї і своїм городї і гуртом тягнуть ся за нею єї собачка, кури, кіт і дві білі плекані безроги, котрі назвала іменами Іван і Параска.

Часом ходить на роботу до деяких ґаздів до сїна. Ся робота наймильша їй над все. В недїлю прибирає ся кокетливо і йде до церкви, а по обідї — або відвідає єї хто, а як нї, розпирає ся вигідно на приспу — коло себе своє звичайне товариство і пакає люльку...

— Гай в місто! — кличуть деякі знакомі ґаздинї, минаючи єї хату.

Она здвигає плечима і сьміє ся.

— Загубила мошенку, нема за що купувати горівки!

— Гай, лиш так подивити ся!

— Бою ся, щоби мене хто не врік! Ідїть здорові самі... в мене є дїти — тай погласкає то, що саме найблизше коло неї; кота, або пса, або котре з курят...

А они уражені, ідуть далї.

„Яка джінґаш!“ Але проте любять єї. Она добра сусїдка; знає ся на ріжних зілях, і на руку добра. Дасть що, є з всего парть — не можна гнївати ся на ню.

*

(Конець буде).

Відень. Після відомостий Fremdenblatt-у міністер фінансів предложить у вівторок в парляменті буджет на 1898 р.

Відень. Палата панів вибрала вчера членів і заступників членів до делеґаций.

Відень. (*Друге засїдане ради державної.*) Вчера вибрано секретарів і впорядчиків. Пос. Поммер знов говорив про присутних поліцаїв в парляменті. Президент відповів, що приняв лише трех колишних поліцаїв за слугів в парляменті. Пос. Вінковский запитав, яким правом допущено пос. Шаєра до участи в нарадах. Президент покликав ся на поясненя міністра Ґляйспаха, але против того протестував пос. Менґер, причім знов прийшло до галасу. Пос. Рус жадав дискусиї над відповідию президента що-до браку тронової мови, але при голосованю відкинено се жадане. Відчитано богато внесень з нагоди елементарних нещасть. Опісля повідомив президент, що вибір членів делеґаций відбуде ся сегодня, в суботу, вечером, против чого Шенерияни, німецкі національні і поступовці, антисеміти і социяльні демократи остро протестували. Серед великої бурі принято внесене президента 200 голосами против 110. Дальші внесеня социяльних демократів перериває президент заявленем, що замикає засїдане, а порядок слїдуючого засїданя подасть письменно до відомости послів.

Відень. На порядку дневнім сегоднїшного вечірного засїданя парляменту стоїть вибір 40 членів і 20 заступників членів делеґаций.

Відень. Вірноконституцийна німецка більша посїлість оголошує заявлене, що она уважає своїм обовязком взяти участь в виборі до делеґаций, бо розходить ся о справу, котра дотикає могучести держави: о полїтику міністра заграничних справ, на котру вірноконституцийна більша посїлість цїлковито годить ся.

Відень. Fremdenblatt доносить, що посол Ферґ знов передав президиї парляменту 344 петиций ремісників против обструкциї. Таких петиций передав згаданий посол разом вже 624.

Загреб. Між сербским населенем розійшла ся вість, що в Сеніцак на вежи церкви вивішено мадярску хоругов і коли та хоругов через дві годинї буде там повівати, Серби мусять перейти на латиньску віру і змадяризоватись. Виновниками уважала населене одного інжинера і ад'юнкта при урядї веденя книг ґрунтових. Длятого вдерла ся товпа до того уряду і вбила їх. Заряджено все потрібне для удержаня порядку.

Льондон. Говорять тут, що в Европі тепер істнують три союзи, а то між Франциєю і Росиєю, Німеччиною і Австриєю, Італїєю і Анґлїєю. Була би се нова констеляция полїтична.

LINIMENT. CAPSICI COMP.
aus Richters Apotheke in Prag.
Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anker".

Не залишіть прочитати!

Звснованая р. 1885-ім.

М. ФЛЯЙШЕР

робітня одягів для мужчин

Чернівцї, ул. паньска ч. 16.

Виготовляє убраня мужескі після найновійшого крою за цїну як найдешевшу.

Замовленя з провінциї виконує як найдокладнїйше.

Сплата може після умови відбувати ся ратами.

Лїтні плащі (іберцінери) від 14 зр. в гору.

Цїлий одяг для мужчин від 15 зр. в гору.

В Чернівцях виходить уже тринайцятий рік руска ґазета

„БУКОВИНА".

Від 1. січня 1896. року появляє ся она що дня кромі недїль і сьвят. Поміщає статї про справи буковиньскої Руси, але познакомлює читателїв також із справами Русинів в иньших землях руских. Дбає о добірні і цїкаві фейлєтони і взагалї о материял такий, що обходить кожду руску родину. Що „**Буковина**" цїкава і для галицких Русинів, сьвідчить значне число передплатників єї в Галичинї. Передплата лише 10 злр. Адреса редакциї і адміністрациї „*Буковини*": Чернівцї улиця Петровича число 2.

НОВА ФІРМА **РІТБЕРҐ і ШЕНБАВМ** В ЧЕРНІВЦЯХ,

ГОЛОВНА УЛИЦЯ ЧИСЛО 10.

Великий вибір товарів з альпаки і хіньского срібла з Берндорфера фабрики металевих товарів.

Одинокий склад і продаж правдивих російских кальошів і черевиків до снїгу.

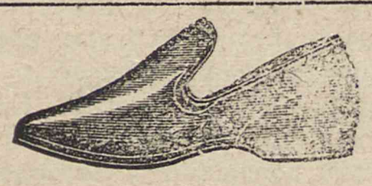

Кальоші
легкі, 75 ґрамів.

для мужчин	1·90
„ панв	1·65

Високі і низькі

КАЛЬОШІ,
з заду витяті для пп. офіцирів.

Великий вибір **ЧЕРЕВИКІВ** до СНІГУ
для мужчин і женщин, дївчат і хлопцїв.

Найновійші

черевики для ґімнастики з ґуми.
а 1·10

Кальоші для дїтий, навіть однолїтних.

10% рабату!!
даємо лише ми від цїн за біле др-а Єґера після цїнника.

Великий склад КОЛДЕР до подорожи
почавши від 1·58 зр.

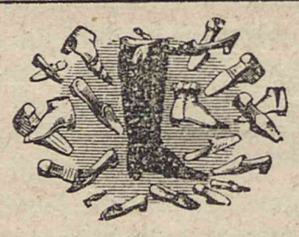

ЧЕ-РЕВИКИ

для мужчин, шкіряні, з ґумою,	2·50 зр.	— 6·— зр.
„ хлопцїв „ „	2·50 „	
„ дам, „ „	2·50 „	— 5·— „
„ „ до шнурованя	2·35 „	— 6·— „
„ „ до защіплюваня	3·98 „	— 7·— „
„ „ лякерки, мешти з шпанґою	1·75 „	— 2·10 „
„ „ з козлячої шкіри, мешти	1·35 „	— 1·55 „
„ дївчат, шкіряні, т. зв. Bergsteiger	1·85 „	— 3.— „
„ дїтий „ „ „	1·10 „	— 2·10 „
„ хлопцїв, ЧОБІТКИ	3·— „	— 4·25 „

Великий вибір **ЧЕРЕВИКІВ** до ґімнастикованя!

Найновійші Краватки
вузли, маши, Левалїєля до вязаня,
від 20 кр., 40 кр., 50 кр., до 98 кр.

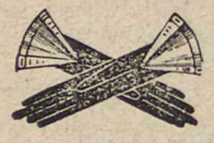

Рукавиці Glacè,
з оленя шкіри, з шведского шовку, з ниток найлїпших фабрик.

ВЕЛИКИЙ **СКЛАД**
правдивих **ШНУРІВОК** з фішбінами.

Одинокий склад
ЦИЛІНДРІВ
і кляків,
з фабр. Месмера і Сп.

Одинокий склад
з фабрики
І. ГІКЛЯ
і Синів
в
Найтішайни
КАПЕЛЮХІВ
для мужчин, тверді, чорної і иньшої барви, почавши від 1·18 зр.,
для мужч., тирольскі від 1·18—2·28
„ хлопцїв тироль. від 0·78—1·18
„ дїтий капелюшки моряків боброві в ріжних барвах, від 1·98.

ПАРАСОЛЇ
з зелїзними ручками

з чистого шовку	від 3·—	— 6·—.
на-пів зі „	„ 1·38	— 1·98.
з чистої вовни	„ 1·58	— 2·18.
на-пів з вовни	„ 0·98	— 1·58.
з анґлїйскими дерев ляними ручками	від 0·75	— 1·90.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР
ПАРАСОЛЇВ
полотняних.

НАЙНОВІЙШІ АНҐЛІЙСКІ
ПАЛИЧКИ.

Величезний вибір
БІЛЯ

для мужчин, гладке	від 1·10	поч.
„ „ з фалдами	„ 1·38	„
„ „ гафтоване	„ 1·58	„

КАЛЇСОНИ
з найлїпшого Gradl-полотна, францускoво крою від 0·98 поч.

Корсетки для мужчин, гладкі, гафтовані, білі і в иньших барвах, від 0·18 зр. поч.

Льняні хусточки в модних барвах,
12 штук від 0·80 — 1·10.

ПОНЧОХИ
від 1·50 — 3·—.

КОВНІРИ і МАНШЕТИ

Маншети, І. сорти, почвірні, 6 штук 1·80.
Маншети, II. сорти, почвірні, 6 штук 1·50.
Ковнїри І. сорти, почвірні, 6 штук 1·05.
Ковнїри II. сорти, почвірні, 6 штук 0·90.

Ковнїри для хлопцїв
6 штук 0·80.

Видає товариство „**Руска Рада**" в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.